

компаній дозволяє представити типову для них структуру, що містить такі розділи: цілі діяльності; опис бізнесу; аналіз ситуації на ринку галузевого характеру; унікальні та відмінні риси продукції (послуг) від конкурентної; інвестиційний клімат і ризики; принцип реалізації продукції; персонал; існуючі джерела фінансування; додатки (за необхідністю). [5, 6]

Особливу увагу при розробці бізнес-планів компанії США приділяють розділу «фінансування», тому що саме в цьому розділі бізнес-плану складається реальна картина фінансових результатів діяльності підприємства, його прибутків і збитків, змін у структурі активів і пасивів, у розрахунках з партнерами. Орієнтуючись на ці результати можна розробити прогноз показників фінансових результатів, визначити джерела фінансування, сформулювати модель дисконтування грошових потоків, встановити точку беззбитковості.

[1] Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. – К. : Знання, 2013. – 173 с.

[2] Бурик Т.Г. Планування діяльності підприємства. – К.: ЦУЛ, 2019. – 250с.

[3] Вествуд Дж. Як скласти маркетинговий план. – Фабула, 2020 – 176 с.

[4] Должанський І.З. Бізнес план: технологія розробки.- К.:ЦУЛ, 2019. – 384с.

[5] Македон В.В. Бізнес планування. – К.: ЦУЛ, 2022. – 236 с.

[6] Govern ment’s Role in the Economy. URL: <http://www. le t rug. nl/usa/outlines/economy-1991/howthe-united-states-economy-works/governments-role-in-the-economy php>

УДК 624.012.4:699.812

КОНКРЕТИЗАЦІЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ЗОБОВ’ЯЗАННЯ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ»

SPECIFICATION OF THE ESSENCE OF THE CONCEPT "OBLIGATIONS OF BUDGET INSTITUTIONS"

О.М. Іванюк

«Київського національного економічного університету ім.Вадима Гетьмана» (м. Київ)

О.М. Ivanjuk

"Vadim Hetman Kyiv National University of Economics" (Kyiv)

Бюджетне зобов’язання — це будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити

платежі протягом цього ж періоду або в майбутньому [1].

Бюджетне фінансове зобов'язання — зобов'язання розпорядника (одержувача) бюджетних коштів сплатити кошти за будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду відповідно до законодавства [3].

Важливим напрямом виконання кошторису вважається облік зобов'язань, у процесі якого здійснюється контроль бюджетних повноважень про прийняття зобов'язань та здійснення платежів. Відповідно до Порядку обліку зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах ДКУ, органи ДКУ (ДКСУ) реєструють та обліковують у бухгалтерському обліку виконання бюджетів усі зобов'язання розпорядників коштів.

Бюджетні установи беруть такі зобов'язання у розрізі:

- загального фонду – у межах бюджетних асигнувань, встановлених кошторисом;
- спеціального фонду – у межах фактичних надходжень до цього фонду та бюджетних асигнувань, встановлених кошторисом. У цьому процесі враховуються фактичні надходження до цього фонду, та реальні потреби щодо забезпечення виконання пріоритетних заходів поточного бюджетного року та необхідності здійснення платежів для погашення бюджетних зобов'язань минулих років [2].

Такий поділ відповідає сучасній практиці обліку зобов'язань в бюджетних установах.

Розпорядники коштів мають право брати зобов'язання при виконанні кошторису за загальним фондом - у межах кошторисних призначень з огляду на необхідність забезпечити виконання пріоритетних заходів поточного бюджетного року з урахуванням погашення заборгованості минулих років; за спеціальним фондом - у межах кошторисних призначень.

На підставі обсягів зареєстрованих бюджетних зобов'язань у поточному році розпорядник при плануванні бюджетних показників може визначити потребу в коштах на наступний бюджетний період [3].

В міжнародній практиці під зобов'язаннями розуміють теперішню заборгованість суб'єкта господарювання, яка виникає в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, спричинить вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди або потенціал корисності.

На відміну від вітчизняної облікової практики в міжнародній виділяють такі види зобов'язань:

- конструктивне зобов'язання, яке є наслідком дій суб'єкта господарювання, коли: суб'єкт господарювання вказав іншим сторонам,

що він візьме на себе певні зобов'язання згідно з порядком, установленим минулою практикою, опублікованою політикою чи достатньо конкретною поточною заявою. Як наслідок, в результаті цього суб'єкт господарювання створив в інших сторін обґрунтоване очікування, що він виконає ці зобов'язання;

– юридичне - зобов'язання, яке виникає внаслідок: контракту (внаслідок його явних чи неявних умов), законодавства або іншої дії закону.

Важливо урахувати бюджетне зобов'язання можна виконувати лише за наявності відповідного бюджетного призначення. [2].

Відповідно до обсягів зареєстрованих бюджетних зобов'язань у поточному році розпорядник при плануванні бюджетних показників може визначити потребу в коштах на наступний бюджетний період.

Бюджетні зобов'язання за загальним фондом бюджету можуть братися розпорядниками коштів у межах бюджетних асигнувань, установлених кошторисом (планом використання бюджетних коштів), за спеціальним фондом бюджету - у межах відповідних фактичних надходжень до цього фонду та бюджетних асигнувань (у розрізі складових спеціального фонду відповідно до зведення показників спеціального фонду кошторису), установлених кошторисом (планом використання бюджетних коштів), виходячи з потреби в забезпеченні виконання пріоритетних заходів поточного бюджетного року та з урахуванням необхідності здійснення платежів для погашення бюджетних зобов'язань минулих періодів [2].

При цьому обсяг бюджетних зобов'язань, узятих установою протягом року, повинен забезпечити зменшення рівня заборгованості за бюджетними зобов'язаннями минулих періодів та недопущення виникнення заборгованості за бюджетними зобов'язаннями в поточному році. Такий облік ведеться Державним казначейством України на виконання вимог бюджетного кодексу.

[1] Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 року № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 24.05.2023).

[2] Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 128 "Зобов'язання", [Електронний ресурс]: Національне положення від 12.11.10р. № 1202. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1018-10> (дата звернення 24.05.2023).

[3] Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р., № 996-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 24.05.2023).